

Parasitter

Forskningsprosjekt på parasittbelastningen hos villreinkalver på Hardangervidda

Det har i mange år blitt registrert lave kalveslaktevekter på Hardangervidda, og høy belastning med parasitter kan være en medvirkende faktor.

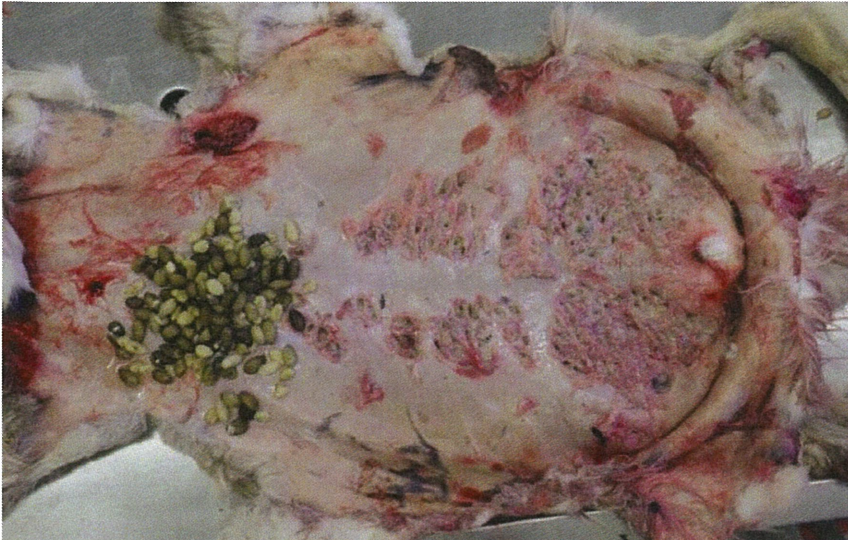
Veterinærinstituttet undersøkte høsten 2014 prøver fra kalver felt under jakt på Hardangervidda, og påviste store mengder svelgbremslarver i kalvenes nesehule. Det ble antatt at kalvene også var smittet med hudbrens og hjernemark, men disse parasittene lar seg ikke påvise før utpå vinteren. For å undersøke den faktiske belastningen med svelgbrens, hudbrens og hjernemark ble det gjennomført felling av 12 kalver i april 2015. Undersøkelsen viste høy belastning med alle disse tre viktige reinsdyrparasittene.

Parasittundersøkelsene ble gjentatt på kalver skutt under jakt 2015 og i april 2016. Andelen kalver som hadde svelgbremslarver i nesehula høsten 2015 var nesten like høy som høsten 2014, men antall larver per dyr var vesentlig lavere. Undersøkelsen av kalver skutt i april 2016 bekreftet at belastningen med svelgbrens, hudbrens og hjernemark var vesentlig lavere på kalver født våren 2015 sammenliknet med kalver født i 2014.

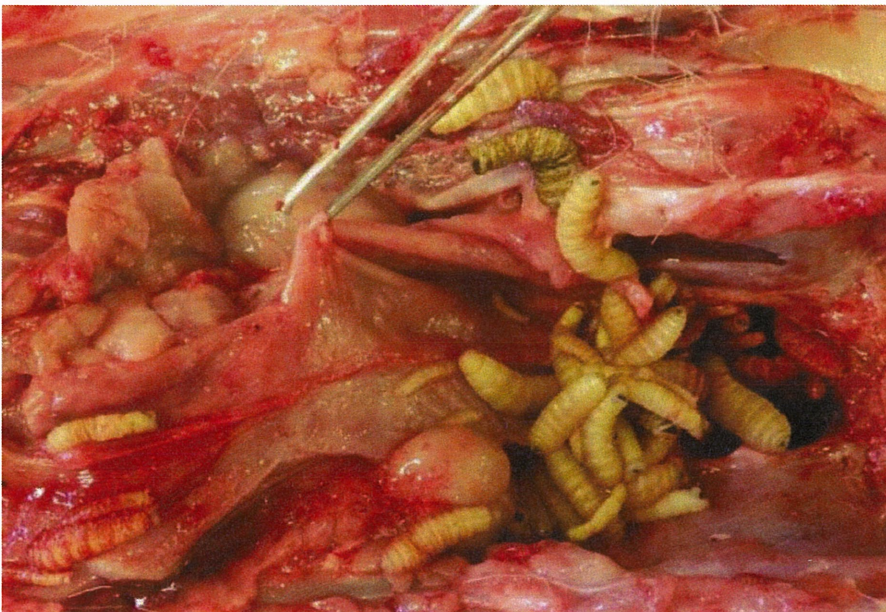
Kalvenes slaktevekter høst og vår, samt kondisjon om våren ble også sammenliknet. Kalver født våren 2014 hadde høyere høstslaktevekter (snitt 13,8 kg) sammenliknet med kalver født våren 2015 (11,8 kg), mens gjennomsnittsvektene i april 2015 og 2016 var, henholdsvis 12,9kg og 13,2 kg. Hos kalvene som ble felt i april 2015 var 42% (5/12) var avmagret, versus 7% (1/14) i april 2015.

Forskjellene mellom kalvegenerasjonene 2014 og 2015 må ses i lys av sommerens værforhold. Sommeren 2014 kom tidlig og var svært varm, noe som ga kalvene en god vekststart, men samtidig økt parasittbelastning. Varmt sommervær stimulerer aktiviteten til bremsefluene og utviklingen av hjernemarkslarver. Sommeren 2015 var kald og kom seint, noe som ga kalvene en dårlig vekststart men samtidig redusert parasittbelastning, sammenliknet med sommeren 2014. Det er rimelig å anta at vektreduksjonen og tapet av kondisjon som kalver født sommeren 2014 fikk utover vinteren hadde nær sammenheng med utviklingen av store mengder bremselarver og hjernemark i dyrene. Resultatene fra disse undersøkelsene er planlagt publisert i 2018.

Det er grunn til å ha fokus på at villreinen på Hardangervidda nå bruker en forholdsvis begrenset sørlig del av vidda om sommeren, mot før større områder i vest. Denne reduserte områdebruken om sommeren har trolig sammenheng med økt bruk av vestvidda til tur- og turistformål, og er åpenbart uheldig med tanke på parasittsmitte.

Figur 1. Store mengder hudbrems hos en villreinkalv felt på Hardangervidda i april 2015.
Foto: Kjell Handeland, Veterinærinstituttet

Figur 2. Store mengder svelgbrems hos en villreinkalv felt på Hardangervidda i april 2015.
Foto: Kjell Handeland, Veterinærinstituttet